

ROZGRANICZENIE JAKO PROCES WSPOMAGAJĄCY PROCEDURY GOSPODARKI NIERUCHOMOŚCIAMI ORAZ PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

Agnieszka Bieda, Marta Glanowska, Paweł Hanus, Agnieszka Pęska
AGH Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie

DELIMITATION AS THE PROCESS TO SUPPORT THE PROCEDURES OF REAL ESTATE MANAGEMENT AND SPATIAL PLANNING

Streszczenie

Gospodarka nieruchomościami to zespół, określonych we właściwym akcie normatywnym działań, które podejmowane są przez organy administracji publicznej w celu uzyskania optymalnego stanu wszystkich rodzajów nieruchomości. Wszystkie główne procesy gospodarowania nieruchomościami wynikają z ustawy o gospodarce nieruchomościami a uszczegółowione są w stosownych aktach wykonawczych. Określają one metody i warunki zarządzania przestrzenią i jej obiektami, tworząc w pewnym sensie szereg procedur wcielających w życie ustalenia dokumentów planowania przestrzennego.

Ustawa o gospodarce nieruchomościami stanowi podstawę prawną dla trzech zasadniczych procesów geodezyjno-prawnych. Są to podziały, scalenia i podziały oraz wywłaszczenia. Zasadniczo wykonuje się je, kiedy objęte nimi nieruchomości położone są na obszarze, dla którego uchwalony został miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego lub wydana decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Procesów tych niejednokrotnie nie można zrealizować bez wcześniejszego oznaczenia nieruchomości, na których mają zostać przeprowadzone. Wykonane wtedy muszą zostać prace mające na celu określenie położenia, granic i pola powierzchni nieruchomości. Najczęściej są to rozgraniczenie oraz

wznowienie znaków granicznych – opisane w prawie geodezyjnym i kartograficznym, lub ustalenie granic w trybie aktualizacji ewidencji gruntów określone w rozporządzeniu w sprawie ewidencji gruntów i budynków.

Autorzy postawili sobie za cel sprawdzić jak często rozgraniczenie nieruchomości poprzedza wykonanie procesów podstawowych gospodarki nieruchomościami oraz zweryfikować czy istnienie dokumentów planistycznych wpływa na wykonywanie prac związanych z określeniem zasięgu prawa do nieruchomości.

Słowa kluczowe: gospodarka nieruchomościami, podział nieruchomości, planowanie przestrzenne, rozgraniczenie nieruchomości

Summary

Real estate management is a series of actions specified in a relevant normative act, which are taken by public authorities in order to obtain the optimal status of all types of real estate. All major real estate management processes are derived from the Real Estate Management Act, and they are particularized in the relevant secondary legislation. They define the methods and conditions for the management of space and its objects, creating, in a sense, a set of procedures for enforcing the provisions of spatial planning documents.

The Real Estate Management Act provides the legal basis for the three fundamental surveying and legal processes. These include subdivision, merger and subdivision, as well as expropriation. Basically, they are performed for real estate located within the area for which a zoning plan has been adopted or a decision on conditions of site development has been issued. It happens repeatedly that these processes can not be implemented without prior designation of the real estate on which they are to be carried out. Then, works to determine the location of the boundaries and the area of the real estate must be performed. Most frequently, these are delimitation and the restoration of boundary points – described in the geodetic and cartographic law, or determination of boundaries, pursuant to the modernization of land registry, specified in the Regulation on the register of land and buildings.

The authors set themselves a goal to check how often delimitation of real estate precedes the implementation of basic real estate management processes, and to verify if the existence of planning documents affects the performance of the works associated with determining the range of real estate property rights.

Key words: *real estate management, real estate subdivision, spatial planning, real estate delimitation*

WSTĘP

Planowanie przestrzenne i gospodarka nieruchomościami to dwie istotne dziedziny kształtujące otoczenie człowieka. Dziedziny te wzajemnie na siebie oddziałują, co objawia się m.in. w zwiększeniu liczby działań związanych z gospodarką nieruchomościami na terenach dla których uchwalony został miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, czy większą liczbą wydawanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla obszaru, na którym licznie dokonywano podziałów nieruchomości. Celem niniejszego artykułu jest zbadanie zależności pomiędzy rozgraniczeniem nieruchomości, a planowaniem przestrzennym i działaniami z zakresu gospodarki nieruchomościami.

Rozgraniczenie nieruchomości przeprowadzane jest dla nieruchomości, których granice stały się sporne i nie można stwierdzić ich stanu prawnego. Sytuacja sporu granicznego w znaczny sposób ogranicza wykonywanie prawa własności, dlatego przed rozpoczęciem procesów geodezyjnych na nieruchomości gruntowej o nieustalonych granicach, powinno się przeprowadzić postępowanie rozgraniczeniowe.

Przedmiotem badań są dane dotyczące działek ewidencyjnych położonych na terenie Krakowa. Z Grodzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjno-Kartograficznej pozyskano informacje dotyczącą zgłaszanych prac geodezyjnych z zakresu rozgraniczeń i podziałów nieruchomości w latach 2008-2012.

Kraków jest drugim, co do wielkości miastem w Polsce i stolicą województwa Małopolskiego. Na jego terenie znajduje się ok. 165 000 działek. Badania przeprowadzono na 252 obrębach, wchodzących w skład czterech jednostek ewidencyjnych: Śródmieście (34 obręby), Krowodrza (48), Podgórze (109) oraz Nowa Huta (60). Położenie poszczególnych jednostek ewidencyjnych przedstawia rysunek 1.

ROZGRANICZENIA NIERUCHOMOŚCI NA TERENIE MIASTA KRAKOWA

Rozgraniczenie nieruchomości przeprowadza się w oparciu o zapisy ustawy Prawo Geodezyjne i Kartograficzne (Ustawa, 1989). Głównym celem tego typu działań geodezyjnych jest ustalenie i odzwierciedlenie przebiegu granicy pomiędzy sąsiadującymi działkami ewidencyjnymi, w przypadku, gdy granice stały się sporne i nie ma możliwości ich wznowienia.

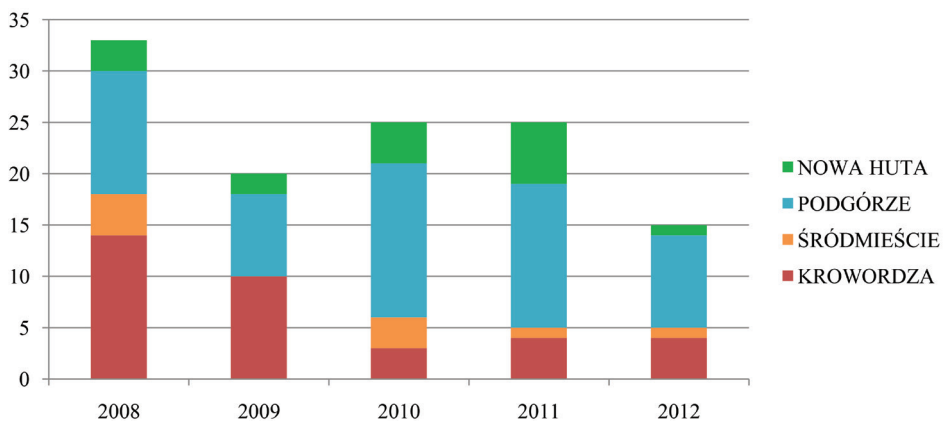
Do Grodzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej wpływa niewiele zgłoszeń prac geodezyjnych mających na celu rozgraniczenie nieruchomości. W latach 2008-2012 zgłoszono i zakończono zaledwie 118 prac geodezyjnych z tego asortymentu. Liczbę rozgraniczeń przeprowadzonych

w analizowanym czasie, w poszczególnych jednostkach ewidencyjnych Krakowa, zaprezentowano na rysunku 2.

Źródło: Opracowanie własne Source: Own study

Rysunek 1. Jednostki ewidencyjne miasta Krakowa
Figure 1. Cadastral Units in Kraków

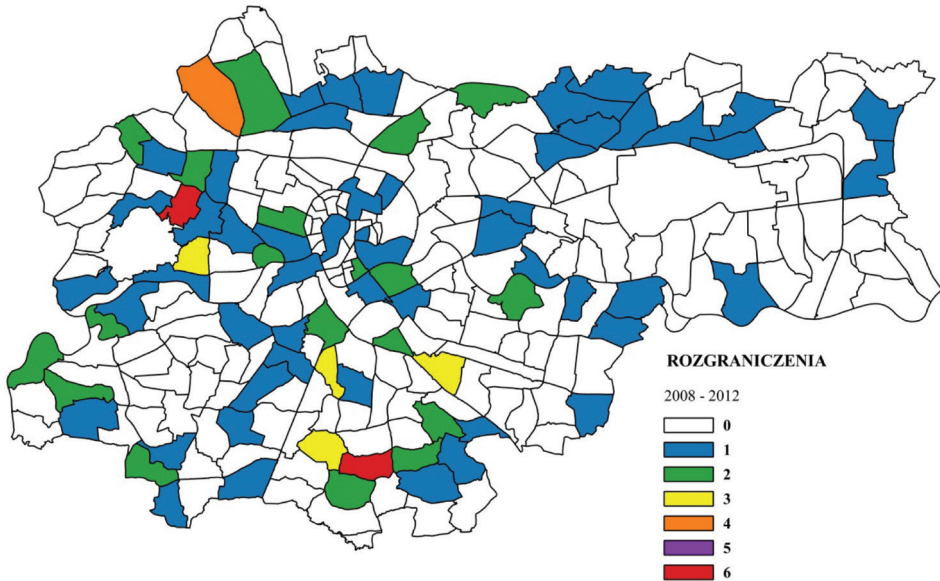
Źródło: Opracowanie własne, Source: Own study

Rysunek 2. Liczba zgłoszonych do ODGiK i zakończonych rozgraniczeń nieruchomości w Krakowie

Figure 2. The number of reported to ODGiK and completed real estate delimitation in Krakow

W przeciągu roku średnio zgłaszano 24 prace geodezyjne dotyczące rozgraniczenia nieruchomości. Zdecydowana większość z nich przeprowadzana była na terenie największej i najprężniej rozwijającej się jednostki ewidencyjnej – Podgórze. W 2012 roku na terenie miasta Krakowa zgłoszono zaledwie 15 prac związanych z rozgraniczeniem nieruchomości, z czego ponad połowa przeprowadzona była w jednostce ewidencyjnej Podgórze.

Za pomocą kartogramu (rysunek 3) przedstawiono liczbę przeprowadzonych rozgraniczeń nieruchomości w latach 2008-2012 w Krakowie na tle poszczególnych obrębów ewidencyjnych. Zdecydowanie dominują pola białe, reprezentujące obręby, w których nie zgłoszono żadnego rozgraniczenia nieruchomości. W badanym okresie, sytuacja taka dotyczy blisko 70% obrębów. W dwóch obrębach liczba zgłaszanych rozgraniczeń nieruchomości osiągnęła wartość maksymalną, wynoszącą sześć postępowań.

Źródło: Opracowanie własne, Source: Own study

Rysunek 3. Liczba zgłaszanych rozgraniczeń nieruchomości na tle obrębów ewidencyjnych Krakowa, w latach 2008-2012

Figure 3. Number of reported demarcations of real estate registration in individual precincts of Krakow, 2008-2012

PLANOWANIE PRZESTRZENNE NA TERENIE KRAKOWIE

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest najważniejszym dokumentem procesów planowania i zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy, stanowiącym akt prawa miejscowego (Bieda, Hanus, Hycner, 2012). W sytuacji braku planu miejscowego instrumentem planowania przestrzennego jest decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (WZZT), która wydawana na wniosek inwestora przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta (Ustawa, 2003).

Plany dotyczące zagospodarowania terenu miasta Krakowa ulegały ciągłym zmianom (Bieda, Parzych, 2012). Realizowane obecnie procedury planistyczne wywodzą się z obowiązującej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Ustawa, 2003). Ich przeprowadzenie stało się konieczne po 1 stycznia 2003, wraz z utratą ważności wszystkich miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych przed 1 stycznia 1995 roku (BIP).

Procentowe pokrycie terenu miasta Krakowa miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego w badanym okresie czasu oraz liczbę wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Obowiązujące plany miejscowe i liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Table 1. Existing local development plans and the number of decision on building and land development.

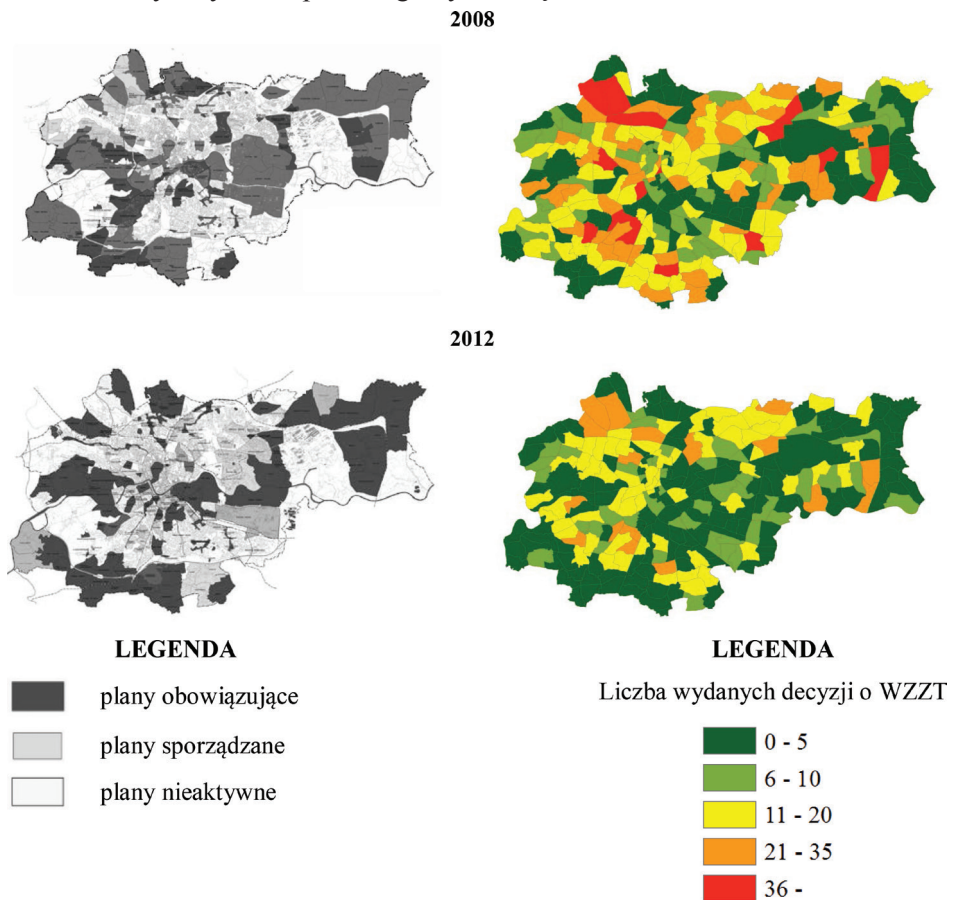
	2008	2009	2010	2011	2012
Powierzchnia uchwalonych planów (ha)	4605,9	6304,1	10216,6	11795,1	13559,2
Wzrost powierzchni miasta objętej planami (ha)	59,1	1698,2	3912,5	1578,5	1764,1
Procent powierzchni miasta pokrytej MPZP	14,0	19,3	31,3	36,1	41,5
Liczba złożonych wniosków o wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu	4645	3905	3864	4312	3551

Źródło: Opracowanie własne na podstawie (BIP), Source: Own study based on (BIP)

Na początku badanego okresu zaledwie 14% całej powierzchni Krakowa posiadało pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Ponieważ ponad 85% terenów nie miało obowiązującego planu, większość zamierzeń budowlanych poprzedzonych było wydaniem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. W roku 2008 wydano największą liczbę decyzji WZZT: 4645. W 2008 roku prace nad planami miejscowymi cechowały się niewielką dynamiką, co potwierdzają prowadzone analizy dla całego kraju (Śleszyński, Komornicki, Dręgowska, Zielińska, 2014). W kolejnych

latach sukcesywnie uchwalane były kolejne plany zagospodarowania terenu. W 2012 roku pokrywały one już 41,5% całego obszaru miasta Krakowa. Wtedy też wydana została najmniejsza liczba decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Na rysunku 2 graficznie zestawiono obowiązujące plany miejscowe w poszczególnych latach z liczbą decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydanych dla poszczególnych obrębów w latach 2008 i 2013.

Źródło: Plany miejscowe – (BIP), decyzje WZZT – opracowanie własne, Source: Land use plan – (BIP), WZZT – own study

Rysunek 4. Zaawansowanie prac planistycznych, a liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na terenie miasta Krakowa w roku 2008 i 2012

Figure 4. Advanced planning work and the number of issued decision on building and land development the city of Krakow years 2008, 2012

Na przedstawionych kartogramach możemy zaobserwować, że jednostkami ewidencyjnymi cieszącymi się największym zainteresowaniem inwestorów jest Krowodrza i Podgórze. Wzrost liczby miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wpłynął na znaczne zmniejszenie liczby wydawanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

GOSPODARKI NIERUCHOMOŚCIAMI

Gospodarka nieruchomościami jest narzędziem kształtującym przestrzeń zgodnie z ustaleniami zawartymi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Wśród zadań gospodarki nieruchomościami (Ustawa, 1997), można jako najpopularniejszy proces geodezyjno-prawny, wskazać podział nieruchomości. Podział nieruchomości jest często wykonywany podczas procesów inwestycyjnych. Pozwala on na dostosowanie kształtu i wymiarów działek do planowanej zabudowy. Podziału nieruchomości można dokonać, jeżeli jest on zgodny z ustaleniami planu miejscowego, a w przypadku jego braku, jeżeli nie jest on sprzeczny z przepisami odrębnymi albo jest zgodny z decyzją WZZT.

W lata 2008-2012 do Grodzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Krakowie zgłoszono 5636 prac z zakresu podziału nieruchomości. Na przestrzeni lat można zaobserwować spadek zgłoszeń dotyczących tego zakresu prac geodezyjnych (tabela 4).

Tabela 2. Liczba zgłoszonych podziałów nieruchomości do ODGiK w Krakowie

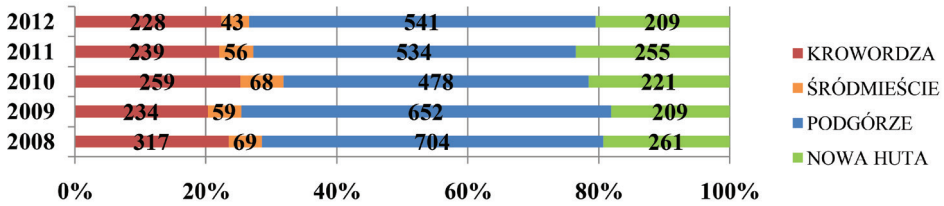
Table 2. The number of reported real estate division to ODGiK in Krakow

	2008	2009	2010	2011	2012
KRAKÓW	1351	1154	1026	1084	1021
KROWODRZA	317	234	259	239	228
ŚRÓDMIEŚCIE	69	59	68	56	43
PODGÓRZE	704	652	478	534	541
NOWA HUTA	261	209	221	255	209

Źródło: Opracowanie własne, Source: Own study

Najwięcej, powyżej 50%, podziałów nieruchomości przeprowadzono się w jednostce ewidencyjnej Podgórze (Rysunek 5). Jest to największa powierzchniowo jednostka ewidencyjna Krakowa, charakteryzująca się dużym potencjałem inwestycyjnym. Najmniej, zaledwie około 5 % wszystkich wykonywanych podziałów miało miejsce w Śródmieściu. Wynika to zapewne z silnie

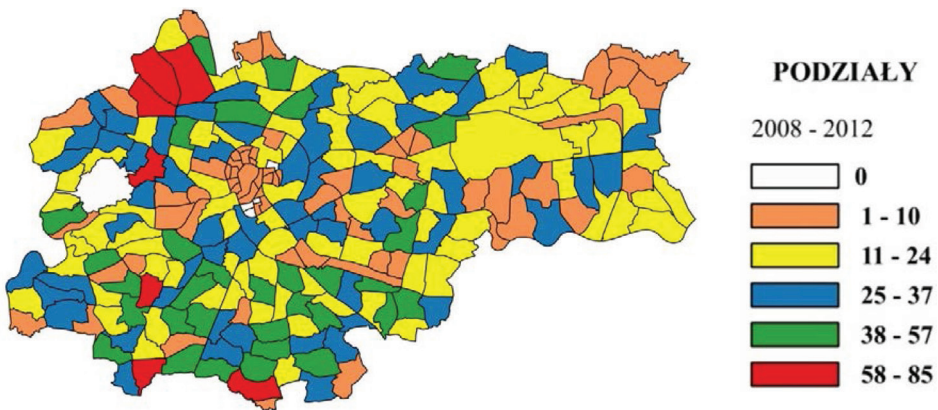
ukształtowanego układu urbanistycznego historycznego centrum Krakowa oraz licznych zabytków.

Źródło: Opracowanie własne, Source: Own study

Rysunek 5. Procentowy udział zgłaszanych podziałów nieruchomości w Krakowie na tle poszczególnych jednostek ewidencyjnych

Figure 5. Percentage of real estate divisions reported in Krakow on the background of the individual cadastral units

Źródło: Opracowanie własne, Source: Own study

Rysunek 6. Liczba zgłaszanych podziałów nieruchomości na tle obrębów ewidencyjnych Krakowa, lata 2008-2012

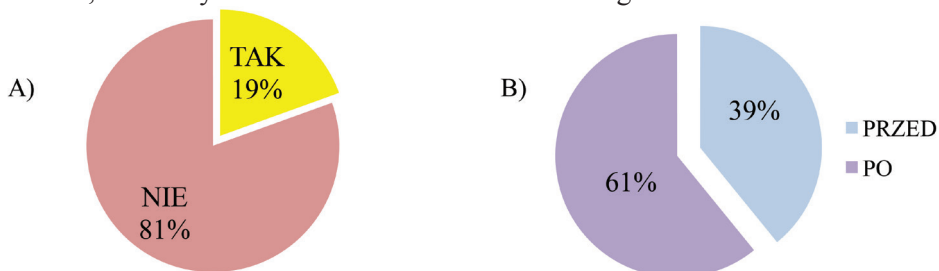
Figure 6. Number of reported real estate divisions on the background registration precincts of Krakow, 2008-2012

W rozpatrywanym okresie do Grodzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Krakowie składano średnio 25 zgłoszeń o podział nieruchomości w obrębie rocznie. Zaledwie w pięciu obrębach nie wniesiono żadnego zgłoszenia o podział nieruchomości (Rysunek 6). W czterech

z 252 obrębów liczba zgłoszeń przekroczyła 70. Najwięcej obszarów oznaczonych kolorem ciemnoszarym, świadczącym o większej liczbie zgłoszeń prac geodezyjnych z tego asortymentu, znajduje się w dwóch jednostkach ewidencyjnych – Krowodrza oraz Podgórze.

PORÓWNANIE PRZEPROWADZANYCH ROZGRANICZEŃ NIERUCHOMOŚCI ORAZ DZIAŁAŃ Z ZAKRESU PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I GOSPODARKI NIERUCHOMOŚCIAMI

Analizując zależność pomiędzy zgłaszanymi i przeprowadzonymi rozgraniczeniami nieruchomości, a podziałami nieruchomości można zaobserwować, iż blisko 20% rozgraniczeń nieruchomości powiązanych jest z działaniami z zakresu gospodarki nieruchomościami (rysunek 7A). Natomiast aż 80% przypadków nie skutkuje przeprowadzeniem działań geodezyjnych z zakresu podziału nieruchomości, nie można zatem mówić o wysokiej korelacji pomiędzy tymi czynnościami geodezyjnymi. Oceniając zależności pomiędzy tymi działaniami spostrzeżono, że rozgraniczenie nieruchomości poprzedza przeprowadzenie blisko 40% podziałów nieruchomości (rysunek 7B). Nasuwa się zatem wniosek, iż bardzo często podział musi zostać poprzedzony rozgraniczeniem w celu dokładnego określenia granic nieruchomości do podziału. Natomiast ponad 60% rozgraniczeń przeprowadzanych jest po podziałach nieruchomości, co może wynikać z faktu, iż nastąpiły rozbieżności w ustalaniu przebiegu linii granicznych działek, a co za tym idzie zaistniała konieczność rozgraniczenia nieruchomości.

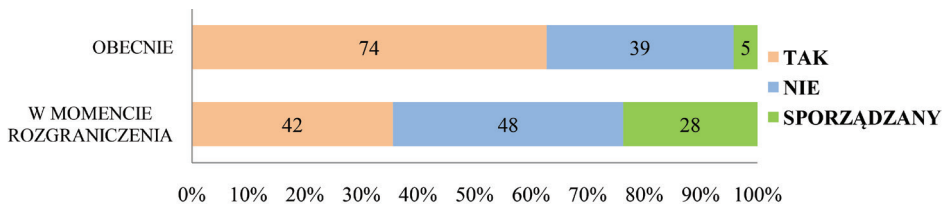

Źródło: Opracowanie własne, Source: Own study

Rysunek 7. A) Liczba przeprowadzanych postępowań podziału nieruchomości na działkach ewidencyjnych, dla których przeprowadzono rozgraniczenie nieruchomości, lata 2008-2012; **B)** Udział podziałów nieruchomości przeprowadzonych przed lub po rozgraniczeniu nieruchomości

Figure 7. A) Number of conducted progressions of the division of the real estate on record plots, for which the real estate delimitation was conducted, 2008-2012; **B)** Participation of the real estate subdivisions conducted before or after the real estate delimitation

Można zaobserwować zależność pomiędzy występowaniem aktualnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego a przeprowadzonym rozgraniczeniem nieruchomości (rysunek 8). Ze 118 przeprowadzonych rozgraniczeń nieruchomości w latach 2008-2012, ponad 40 znajdowało się na obszarach dla których istniał obowiązujący plan miejscowy, natomiast kolejne 28 prac geodezyjnych było zgłaszanych na obszarach, dla których plan miejscowy był w trakcie sporządzania. Sześćdziesiąt procent rozgraniczanych działek ewidencyjnych zlokalizowanych jest na obszarach, dla których obecnie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Można zatem wyciągnąć wniosek, iż właściciele działek ewidencyjnych, chcą znać dokładny przebieg granic, ponieważ zależy im na ustaleniu zasięgu swojego prawa własności w celu jego wykonania zgodnie z obowiązującym miejscowym planem.

Źródło: Opracowanie własne, Source: Own study

Rysunek 8. Charakterystyka rozgraniczanych nieruchomości pod względem występowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
Figure 8. Characteristics of real estates demarcated in terms of appearing of the local land used plan

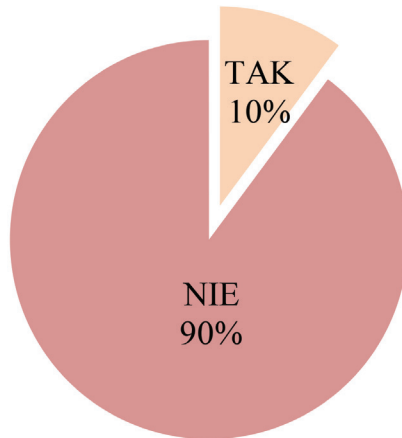

Źródło: Opracowanie własne, Source: Own study

Rysunek 9. Przeznaczenie rozgraniczanych nieruchomości w planach miejscowych
Figure 9. Donating real estates demarcated in the local land used plan

Analizując przeznaczenie terenów można zaobserwować, iż zdarzają się przypadki w których rozgraniczane są działki o różnym przeznaczeniu w planie miejscowym. Najczęściej dotyczy to działek przeznaczonych pod zabudowę położonych wzdłuż dróg. Ponad 60% rozgraniczanych nieruchomości, dla których istnieje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego położonych jest na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową (Rysunek 9). Jest to najczęstszy przypadek, a wynikać to może z kilku właściwości. Jednym z powodów może być fakt, że tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową charakteryzują wysokie ceny transakcyjne na rynku nieruchomości, a są to obszary porządne w Krakowie. Można też tłumaczyć to ograniczeniami prawnymi dotyczącymi lokalizacji obiektów budowlanych na wąskich działkach, które mogą spowodować konieczność przeprowadzenia rozgraniczenia nieruchomości.

W omawianym okresie, lata 2008-2012, zaledwie dla 12 z 118 przypadków rozgraniczeń nieruchomości wydano decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, co stanowiło około 10% przeprowadzonych prac geodezyjnych z tego zakresu (rysunek 10). Rozgraniczenia nieruchomości nie są w żaden sposób powiązane ustawowo z dokumentami planistycznymi, stąd nie ma wprost zależności pomiędzy nimi a decyzjami o warunkach zabudowy. Są to pojedyncze przypadki, które zapewne wynikają z chęci zrealizowania inwestycji budowlanych.

Źródło: Opracowanie własne, Source: Own study

Rysunek 10. Udział wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla rozgraniczanych nieruchomości

Figure 10. Participation of issued decision on building and land development for the real estates demarcated

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Przeprowadzone badania przyczyniły się do zauważenia kilku ważnych kwestii:

1. Rozgraniczenia nieruchomości nie są działaniami geodezyjnymi chętnie wykonywanymi na terenie miasta Krakowa. Średniorocznie zgłaszanych jest ponda dwadzieścia prac z tego asortymentu.
2. Nie można zaobserwować wyraźnych zależności pomiędzy przeprowadzanymi rozgraniczeniami nieruchomości a podziałami nieruchomości, są to zdarzenia losowe. Jednak podkreślenia wymaga fakt, iż częściej dochodzi do rozgraniczenia po przeprowadzonym podziale. W sytuacjach spornych przyjęcia granic zewnętrznych właściciel dążą do ich prawidłowego ustalenia poprzez przeprowadzenie rozgraniczenia nieruchomości.
3. Zauważalna jest zależność pomiędzy rozgraniczeniami nieruchomości i działaniami z zakresu planowania przestrzennego na poziomie gminnym. Rozgraniczane nieruchomości często położone są na terenach, dla których jest sporządzany bądź obowiązuje plan miejscowy.

LITERATURA

- Bieda A., Hanus P., Hycner R. (red), *Geodezyjne aspekty planowania przestrzennego i wybranych opracowań projektowych*, Katowice, Wydawnictwo Gall, 2012
- Bieda A., Parzych P., *Development of spatial politics of monumental towns based on Krakow example*, SGEM2013 Conference Proceedings, Vol. 2, pp. 143-150, 2013
- Śleszyński P., Komornicki T., Deręgowska A., Zielińska B., *Analiza stanu i uwarunkowań prac planistycznych w gminach w 2012 roku*, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 2014
- Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. – *prawo geodezyjne i kartograficzne* (Dz. U. 2012, Nr 193, poz. 1287 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o gospodarce nieruchomościami* (Dz. U. 2010, Nr 102, poz. 651 z późn. zm.)
- Ustawa z 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. 2012, poz. 647 z późn. zm.)
- Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Miasta Krakowa (www.bip.krakow.pl), dostęp: 22.05.2015.

*Praca realizowana w ramach badań statutowych
Katedry Geomatyki AGH w Krakowie*

dr inż. Agnieszka Bieda
e-mail: agnieszka.bieda@agh.edu.pl

mgr inż. Marta Glanowska
e-mail: marta.glanowska@agh.edu.pl

dr hab. inż. Paweł Hanus
e-mail: pawel.hanus@agh.edu.pl

mgr inż. Agnieszka Pęska
e-mail: agnieszka.peska@agh.edu.pl

AGH Akademia Górniczo-Hutnicza
Katedra Geomatyki
al. A. Mickiewicza 30, paw. C-4, pok. 406
30-059 Kraków

Wpłynęło: 9. 03.2015

Akceptowano do druku: 15.10.2015